

- А. Вежбицкая. – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 288 с.
2. Рибалко М.М. Ethnocultural implications of plant images in D.H.Lawrence's novel "Lady Chatterley's Lover" / М.М. Рибалко// Іноземні мови в навчальних закладах: науково-методичний журнал. – 2005. – №1. – С. 104– 118.

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ЧИТАННЯ СТУДЕНТІВ ЮРИСТІВ

Михайлова О.В. (Харків)

Життя сучасної людини спрямоване на отримання інформації з різних джерел. При цьому провідне місце займає такий вид мовленнєвої діяльності як читання. Читання – це когнітивний процес пов'язаний з виокремленням інформації із письмово фіксованого тексту та осмисленням прочитаної інформації завдяки існуючого особистого досвіду читача.

Навчання читанню майбутніх фахівців в галузі права має фокусуватися навколо проблемних питань судового, законодавчого та ділового типів юридичного дискурсу. Так, тематика текстів для опрацювання має бути пов'язана зі сферою застосування іншомовних знань у майбутній професії.

Навчання читанню неможливе без текстового матеріалу. Серед принципів відбору текстів для навчання слід виділити наступні: 1) тематика текстів має відповідати юридичній сфері; 2) навчальний текст за об'ємом має бути невеликим, але інформативним; 3) проблематика текстів має сприяти формуванню мовленнєвих навичок та вмінь, на кшталт: «розповісти відому інформацію про скоєний злочин» або «оцінити інформацію, отриману з різних джерел (свідчення потерпілого vs підозрюваного)»; 4) застосовувати автентичні матеріали для навчання (газетні статті, брошури, формальні / особисті листи, рекламні оголошення, об'яви, тощо) з метою отримати додаткову інформацію або про майбутню наукову конференцію, або про підозрювану особу, чи пропозиції

щодо працевлаштування, або інформацію по справі, що повідомляється адвокатом клієнту, тощо.

При роботі з текстом основна увага приділяється досягненню таких цілей: проконтролювати ступень сформованості певних мовних навичок та вмінь (володіння необхідним для розуміння лексико-граматичним іншомовним матеріалом) та продовжити формування мовленнєвих навичок та вмінь. Для досягнення вищезазначеної мети сприяють такі завдання: прочитати, знайти, поєднати, вибрати, заповнити пропуски.

В залежності від поставленої мети читання виокремлюють такі види читання: переглядове, ознайомче, вивчаюче. Переглядове читання передбачає пошук вибіркової інформації в тексті, ознайомче, в свою чергу, спрямоване на виокремлення головних фактів, випускаючи другорядні, вивчаюче передбачає повне та детальне розуміння прочитаного тексту.

Формування вміння читати з повним розумінням прочитаного іншомовного тексту передбачає оволодіння певним лексичним матеріалом, що вживається у тексті та тренування діалогічних і монологічних вмінь студентів: питально-відповідальна робота, вміння розповісти текст коротко та в деталях або від імені головного героя, чи автора тексту/текстового повідомлення.

Навчання читанню фокусується навколо рішення певної мовленнєвої мети. Так, завдання на пошук певної інформації в тексті сприяють формуванню навичок переглядового читання (*scanning*). Завдання на визначення основної теми/ідеї тексту, на встановлення структури тексту (визначити послідовність його смислових частин), які формально організовані як *matching activity*, сприяють формуванню навичок ознайомчого читання (*skimming*). Наприклад: зіставити текстовий уривок з відповідним заголовком або знайти ключовий вираз, який розкриває основну ідею тексту. Навчання вивчаючого читання (*critical reading*) передбачає виконання завдань на повне розуміння прочитаного (*multiple choice*), на розуміння змісту і структури тексту (*filling gaps*). Завдання на множинний вибір перевіряють загальне та детальне розуміння прочитаного тексту,

встановлення логічних зв'язків тексту, наприклад: «яке саме слово заміняє займенник *it* в певному контексті». Виконання такого завдання передбачає наявність вміння встановити логіко-сміслові зв'язки прочитаного тексту. Завдання на заповнення пропусків в тексті або на визначення стверджень що відповідають змісту тексту, передбачають повне розуміння прочитаного.

Серед дидактичних прийомів релевантних для процесу навчання читанню, на наш погляд заслуговують уваги прийоми підвищення інтересу до навчального матеріалу, такі як: *приваблива мета, практичність теорії, запитання до тексту*, які можуть бути реалізовані в рамках вивчаючого читання. Так, реалізація прийому *приваблива мета* передбачає виконання завдань на основі тексту юридичної тематики. Наприклад: пропонується для опрацювання англomовний договір. Слід встановити осіб що уклали цей договір або визначити пункт договору в якому встановлені ризики невиконання даного договору, що нададуть змогу одній зі сторін позиватися до суду. Під час навчання іншомовного читання, в рамках вивчення теми цивільне право, а саме договірне право може бути реалізований методичний прийом *практичність теорії*. Реалізація такого прийому можлива завдяки виконанню завдань, наприклад: встановити обґрунтованість укладання певного договору (слід перевірити відповідність даного юридичного документу діючому законодавству – навести існуючі норми права). Застосування прийому *укладання запитань до тексту* сприятиме розвитку таких продуктивних видів мовленнєвої діяльності як говоріння та письмо. На основі рецептивного виду мовленнєвої діяльності – читання тексту певної тематики – студенти укладають розширювальні та розвиваючі питання. Наприклад: «Що саме розуміють під терміном *invalid?*», «Які ще види договорів ви знаєте?»

Застосування вищезазначених методичних прийомів навчання читанню сприятиме розвитку іншомовної компетенції майбутніх юристів. Втім, їхнє застосування неможливе без наявності певних навичок та вмінь.

Отже, для ефективного читання іноземною мовою у майбутніх фахівців в галузі права необхідно сформувати наступні мовні вміння та навички: виокремлювати смислову інформацію з прочитаного тексту, читати по ключовим словам, працювати зі словником, звертати увагу на коментарі до тексту, інтерпретувати і трансформувати прочитаний текст в особистих цілях з метою подальшої аргументації фактів. В цілому, розвиток таких вмінь та навичок сприятиме професійній діяльності майбутнього юриста.

ГЕНЕЗА РОЗПОДІЛУ ІМЕННИКОВОЇ ЛЕКСИКИ ЗА ГРАМАТИЧНИМИ РОДАМИ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ СЕМАНТИКО-ГРАМАТИЧНОЇ АСИМЕТРІЇ

Мороз Т.Ю. (Харків)

Аналіз симетричного й асиметричного співвідношення семантики та граматики на рівні категорії роду неможливий без дослідження питання про генетичні витоки родового розподілу та його подальший розвиток.

Як відомо, генеза категорії роду – одне із суперечливих питань мовознавства, однак із середини ХХ століття все більшого поширення набуває думка, що передісторія роду пов'язана з перетворенням контенсивного (семантико-синтаксичного) типу індоєвропейської прамови, тобто з переходом від активного до номінативного, так що на стадії активної типології індоєвропейська мова повинна була мати двокласну систему активних / інактивних імен, яка через ознаку істоти / неістоти трансформувалася в родову. Сліди колишньої двокласної системи виявляються в реконструйованих формах відмінювання. При цьому розподіл проходив по лінії жіночий / чоловічий – середній роди [2, с. 418]. Щодо цього існує й інша думка. Так, говорячи про становлення категорії істот / неістот, дослідники зазначають, що вона розвинулася з категорії персональності / імперсональності, за якою розрізнялися і протиставлялися назви осіб чоловічої статі й усі інші назви істот, речей, явищ, абстрактних понять [3, с.62]. Важливим